

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про
пом'якшення карантинних заходів

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Полтавської області у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується зростання споживчих цін та продовження девальвації національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 31.8% (у попередньому кварталі – 12.8%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 54.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 7.5%, у цілому по Україні – 45.1%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвація національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 65.9% респондентів (у попередньому кварталі – 61.5%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у I кварталі 2020 року – 2.8%), у цілому по Україні – «мінус» 1.8% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 11.6% (у I кварталі 2020 року – 10.3%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у I кварталі 2020 року – 28.6%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 32.6% і «мінус» 18.6% відповідно (у попередньому кварталі – 5.4% та 16.2% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 16.1% і «мінус» 10.5% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 13.6% (у попередньому кварталі – 2.6%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 17.3%. Водночас керівники підприємств сільського господарства прогнозують зростання кількості працівників на своїх підприємствах;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства:** баланс відповідей – 65.9% (у попередньому кварталі – 77.5%), **темпи зростання цін на продукцію власного виробництва підвищаться:** баланс відповідей – 43.2% (у попередньому кварталі – 32.5%) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції дещо вищими темпами:** баланс відповідей – 46.5%, **водночас зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника уповільниться:** баланс відповідей – 43.2% (у попередньому кварталі – 42.1% та 60.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Основним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали недостатній попит. Значно вище порівняно з попереднім опитуванням оцінено вплив браку обігових коштів (графік 5).

Знизилась очікування підприємств області щодо зростання потреби у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Половина респондентів планують брати банківські кредити та надають перевагу національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів залишалися занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

95.5% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан** погіршився й оцінюється як поганий: баланс відповідей – «мінус» 11.4% (у I кварталі 2020 року – 5.3%), у цілому по Україні – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** зменшився і є нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 6.9% (у попередньому кварталі – 3.7%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 13.6% (у I кварталі 2020 року – 7.7%).

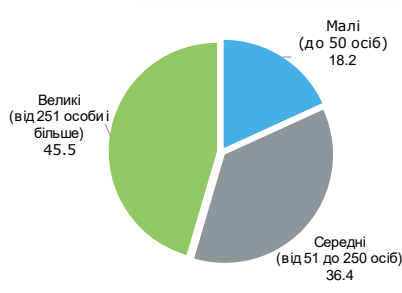
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

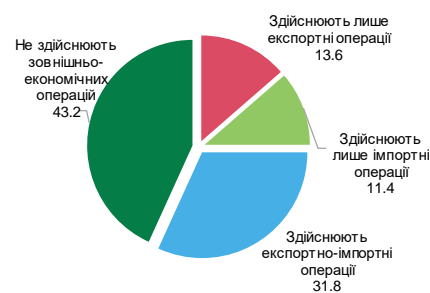
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

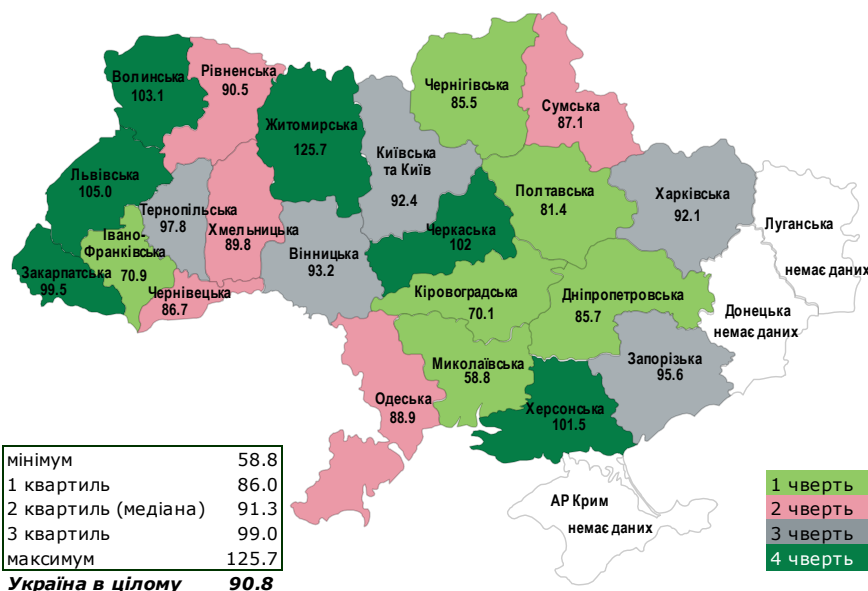

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 05 травня – 03 червня 2020 року;
- опитано всього 44 підприємства;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	20.6	2.9	8.8	2.8	-16.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	16.7	13.9	13.9	10.3	-11.6
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	6.5	15.2	3.0	5.4	-32.6
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	23.3	12.1	15.2	16.2	-18.6
кількості працівників	-11.4	-2.7	-8.3	2.6	-13.6

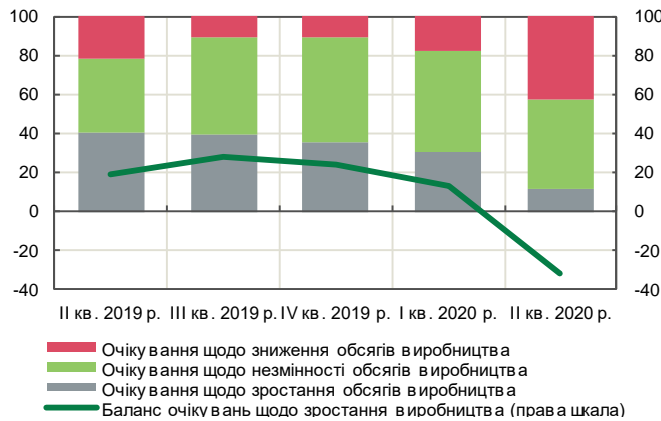
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

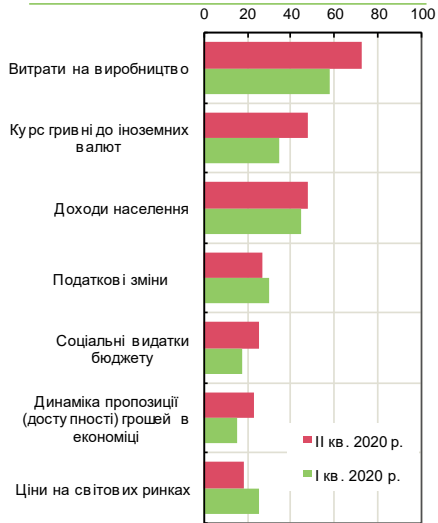
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

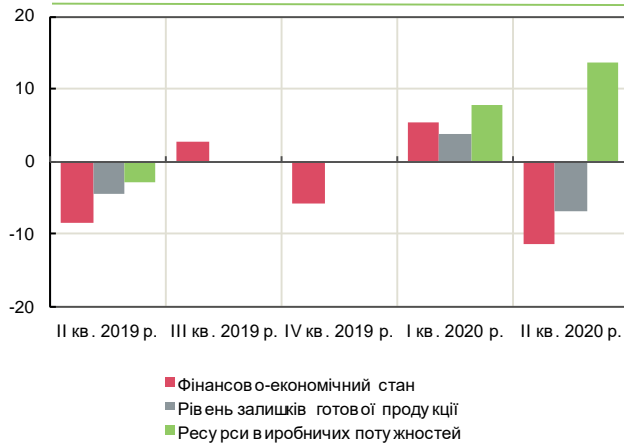
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

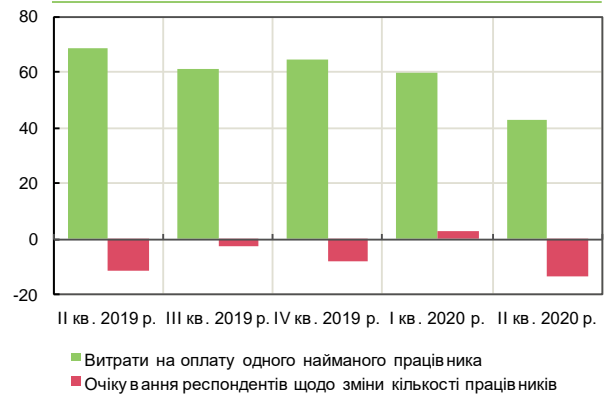
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

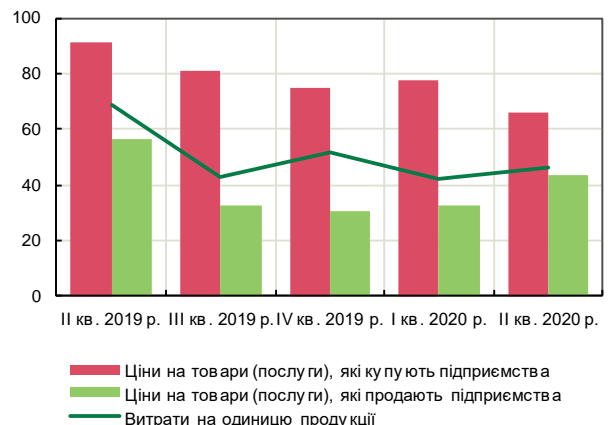
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

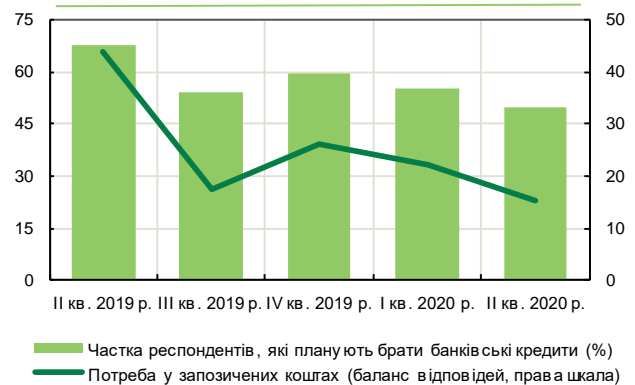
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

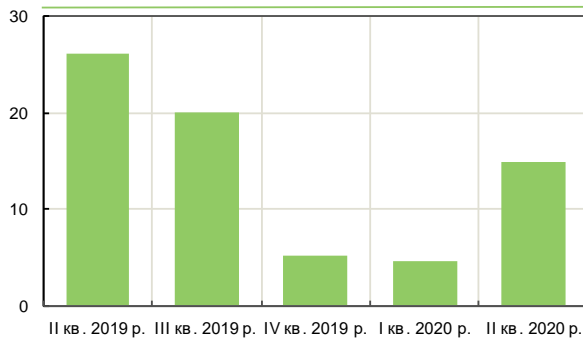
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

